

Jméno Leoše Halbrštáta, ředitele české pobočky Papežských misijních děl, není pro pravidelné čtenáře Tarsicia žádnou hádankou. V loňském březnovém čísle jsme se s ním bavili o jeho službě vojenského kaplana. Nyní jsme se ho zeptali na jeho zkušenosti z práce s nejchudšími dětmi světa.

Milý Leoši, jak se žije dětem v chudých částech Afriky?

V některých afrických státech, když maminka umře, tak se děti považují za sirotky, protože táta se o ně starat nebude. Pořídí si jinou ženu a bude s ní mít další děti, o které se bude zase starat jenom máma. To je naprosto běžné. Ale když se ty opuštěné děti dostanou do zařízení, které pečuje o sirotky, začnou tam chodit do školy, dospějí a je možné, že se z nich stanou lidé, kteří umí přinést jídlo nebo peníze do rodiny. Pak ten táta přijde a bude je chtít zpátky, protože najednou jsou pro něj zajímavé. Nám to může připadat jako absurdní, ale takhle to tam prostě funguje. Děti pracují a chlap může sedět doma, oni mu to jídlo přinesou.

Děti mají povinnost starat se o přísun vody.

To je dost smutné.

V některých zemích mají takový postoj, že když je těch dětí hodně, tak se jedno prodá, protože to přinese nějaký zisk. Nemusíme hned myslet na nejhorší, oni často vědí, že to dítě prodávají někam, kde mu bude líp. To se ve středověku stávalo i v našich podmínkách: chudé rodiny radši prodaly své děti na službu k bohatým, než aby doma umíraly hladem. Ale tam se může i stát, že se děti prodají na „náhradní díly“.

Tak to je děsivé...

Běžné je to třeba na Filipínách, ale tam to není tak úplně vina rodičů. Oni vypustí děti ven, aby přinesly domů nějaké jídlo. Ale protože je ho málo, tak ho ty děti radši snědí samy a nevrátí se domů. Městem pak jezdí auta, která sbírají bezdomovecké děti a rozebírají je na „náhradní díly“. A tak se někde probudí dítě bez ledviny nebo něčeho jiného. Je to veliký problém.

To jsou všechno hodně smutné příběhy. Znáte i nějaké pozitivní, kdy lidé nežijí pouze sami pro sebe, ale navzájem si pomáhají?

Těch příkladů by bylo asi hromada a všechny by si byly hodně podobné. Dokonce v některých oblastech Afriky bývá dost časté, že když má maminka více dětí, tak se stará pouze o ty, které kojí. Jak malinko povyrastou, starají se o ně starší sourozenci: vychovávají je a mají za ně zodpovědnost. Společně si vytvoří soudržné pouto a drží spolu celý život. Společně chodí do mateř-

ské školky, kterou třeba v Malawi a Tanzanii podporují Papežská misijní díla, dostanou tam dobré vzdělání a pak pokračují dál na základní nebo i střední školu.

Jakou roli v tom hrají Papežská misijní díla?

Velice důležitou, neboť pomáhají dětem, aby se dostaly ke vzdělání. Nemusejí doma pracovat na poli, ale jednou, dvakrát i třikrát týdně mohou jít v klidu do školy a díky tomu něčeho v životě dosáhnout. Já

si pamatuji, když jsme byli v mateřské škole v Malawi, tak nám děti předváděly, čím by se chtěly v životě stát. Bylo tam několik budoucích sestřiček, doktorů, několik kněží, vojáků nebo policistů, ale nestál tam žádný drogový dealer, nebyl tam žádný zloděj aut nebo něco takového. Všechny měly ideál, že by chtěly být platnými občany ve společnosti. Nebyli tam žádní youtuberi, tetovací umělci, ale pouze takové ty základní profese, které společnosti něco dávají.

Znáte nějaký příběh člověka, kterému pomohla Papežská misijní díla?

Jeden kluk z Malawi, už si nepamatuji jméno, dokončil střední školu a chtěl být knězem, protože to byl pro něj vzor služby společnosti. Neměl ale ambice udělat si vysokou školu, a tak se stal učitelem. Když jsme tam přijeli, byl to jeden z nejlepších učitelů, kterého tam měli, byl vyhodnocený jako nejlepší učitel celé školy. Navíc si dodělával nějaké vzdělání při práci, aby se mohl stát ještě lepším. Říkal nám, že Papežská misijní díla mu pomohla dostat se z bídě a nasměrovala ho správným směrem. A on by to chtěl vrátit zpátky těm chudým dětem a poslat je na správnou cestu.

Jak by vypadal jeho život, pokud by tam Papežská misijní díla nepostavila školu?

Pokud by tam ta škola nebyla, musel by jako ostatní děti pracovat na poli. O malé děti chudých rodin se nikdo nestará, jsou úplně na volno; ty starší pracují někde za úplatu. Do školy nemůžou chodit celý týden, většinou to jsou tři dny a dva dny pra-

Děti ze sirotčince v Tanzanii.

cuji doma. Ale i ty tři dny musí zařídit školní pracovníci, kteří chodí do rodin a vysvětlují rodičům, k čemu je škola dobrá a co tam dítě získá. Rodině ulehčí i to, že tam jejich dítě dostane oběd. A ony často snědí jen půlku, druhou donesou domu a rozdělí se se sourozenci.

Ony nemusí chodit pravidelně do školy?

Rodiče mají povinnost posílat děti do školy; říkají si ale, že kdyby posílali všechny děti do školy, kdo by pak na ně pracoval? V Malawi mají úřad třikrát ročně, takže na poli je práce pořád dost.

Chťejí africké děti chodit do školy, nebo je to nebaví?

Ony vědí, že pokud nezískají vzdělání a místo školy si budou chodit někam přivydělávat, tak jejich práce bude maximálně tak odnést nějaké břemeno z bodu A do bodu B, za to dostanou zhruba tak jeden lusk, a to je všechno. Převážná většina dětí, se kterými jsme hovořili, velice rády chodí do školy a brzdí je jejich rodiče, kteří potřebují, aby makali doma, a ne aby se, z jejich pohledu, „flákali“ ve škole.

Tak to je přesně opačný pohled, než mají rodiče v Česku.

Je to tak. Ale myslím si, že i v chudých částech Afriky vzniká vrstva rodičů, kteří už prošli nějakou školou a uvědomují si, že pokud se jejich děti budou dobře učit, získají dobrou práci a budou na tom líp než oni sami. Až děti, které teď chodí do školy, vyrastou a budou mít vlastní děti, budou je mnohem více hnát do vzdělání. Ten systém je ale zatím nějak daný a měnit se bude jen pomalíčkou.

Jak žijí děti v jiných částech světa?

Když jsme byli na Filipínách v hlavním městě Manila, seznámili jsme se s organizací, které se snaží pomáhat dětem, které žijí na ulici. Těch dětí je tam strašně množství, protože do města se hodně sjíždějí lidé s nadějí, že tam budou mít lepší životy. Na vesnici mají domeček a políčko, to všechno prodají, odjedou do města a tam zjistí, že žádné lepší životy tam nebude. To, co vydělali, projedí a pak se z nich stanou bezdomovci; kam večer dojdou, tam složí hlavu. Děti bezdomovců se nechtějí vracet ke svým rodičům, protože vědí, že když nepřinesou nějaké jídlo nebo peníze, tak dostanou nařezáno. Radši zůstanou sami a spí v různých podchodech a stokách.

V Manile jsme navštívili organizaci, která se ve filipínštině nazývá „Starší bratr“ a pečuje o kluky ve věku 8 až 15 let. Je to něco jako internát, kde kluci žijí a pod vedením dospělých se o sebe starají. Vedle toho působí tzv. streetworkeri, terénní pracovníci, kteří navštěvují děti bez domova, pečují o ně a zvou je na setkání, kde je informují, čeho se mají vyvarovat, a učí je tam číst a počítat. Po každém takovém setkání jim koupí jídlo, což je pro děti ta největší motivace. Ideální je, když se dítě z ulice přestěhuje do internátu, kde sice musí do-

ICLIC. MGR. LEOŠ HALBRŠTÁT: studium na Katolické teologické fakultě UK a Katolické univerzitě Jana Pavla II. v Lublinu. Ženatý, čtyři děti. Národní ředitel PMD. Oblíbená kniha: Mzuri Africa od Josefa Vágnera. Oblíbený citát: Jestliže lidé soudíš, nezůstane ti čas je milovat. (Matka Tereza)

držovat nějaká pravidla, ale zase může studovat, což mu pomůže nastartovat život. Ti kluci bohužel občas z centra odcházejí, protože musí dodržovat režim a chybí jim volnost. Ta volnost spojená s životem na ulici je návyková: nemusí se učit, prát si, vařit atd.

Umím si představit, že velkou roli v tom hrají i drogy.

To je bohužel pravda. Užívání drog je ale často spojené i s hladem. Jeden terénní pracovník nám vyprávěl, že se málem ufo-toval, protože žil na ulici, a aby zahnal hlad, čuchal nějakou látku. Prý už málem zemřel, když za ním přišel streetworker a pozval ho na setkání. Nakonec vystudoval na vysoké škole pedagogiku a vrátil se zpět do centra, aby mohl pomáhat klukům, jako byl on sám.

Děkujeme za rozhovor, otázky kladl Štěpán Pospíšil

I děvčata musí několik kilometrů chodit pro vodu.

